

תודעה

נייר עמדה – מכנסיים קצרים ותקנון לבוש בבתי ספר

עמותת תודעה קיימת משנת 2002. ליבת עשייתה היא חינוך והסברה נגד ניצול מיני, במטרה לקדם שינוי התודעה הציבורית ולמגר תפיסות חברתיות המאפשרות התייחסות לא.נשים כאל מוצר צריכה. שאיפתנו היא כי התרבות המאפשרת ניצול מיני של נשים, נערות וילדות, תפנה את מקומה לתרבות אחרת, ערכית וראויה, הנותנת כבוד לשלמות הגוף והנפש של שני המינים. אנו מברכות על השינוי שמתחולל כיום בעמדת משרד החינוך ובתי הספר, המתבטא בנכונות ובפתיחות להתמודדות עם ניצול מיני, מתוך רצון להפנים אצל בני ובנות נוער ערכים של הסכמה, כבוד, שוויון, ראיית האחר והתנגדות לכוחניות. תודעה גאה לקחת חלק חשוב בשינוי הזה, כארגון שפועל לפיתוח מערכי למידה, הצגות, סדנאות, אמצעים טכנולוגיים והדרכה של אנשי צוות חינוכי, וזאת לאורך כעשר שנים של עשייה בתחום הזה.

במאות בתי ספר בישראל נאסר על תלמידות להגיע כאשר הן לבושות במכנסיים קצרים. לדעתנו, איסור זה והאכיפה שמתלווה אליו, אינם עולים בקנה אחד עם השינוי המבורך שתואר בקצרה לעיל. אנו רואות דיסוננס עצום בין הערך של ראיית נשים כבנות אדם שוות זכויות ולא כאובייקטים מיניים, לבין המסרים המשתמעים מן האיסור לחשוף רגליים וללבוש מכנסיים קצרים. אמנם ההצדקות לכך שתלמידות אינן רשאיות לחשוף את רגליהן הן מגוונות, החל מ"לא לפתות בנים או מורים", דרך "חייבים לקבוע גבולות, מחר הן עלולות לדרוש חולצות בלי שרוולים", וכלה בצורך "לציית לקוד לבוש צנוע, מותאם ומכבד". אולם, לטעמנו מכולן משתמעת החפצה פסולה, המצמצמת את הווייתן השלמה של נערות וילדות לכדי גופן בלבד, המסמל מיניות ופיתוי.

אנו מאמינות שרוב המחנכות והמחנכים אינם מסכימים עם מסרים אלה. עם זאת, תקנונים נוקשים, המצריכים אכיפה מביכה ומשפילה, יוצרים מציאות שאינה מתאימה לאקלים ולתרבות הישראלים (למעט במגזר הדתי), ומעודדים גישה מעוותת כאילו חשיפת גוף מקובלת איננה לגיטימית.

לפיכך, אנו קוראות:

1. לאמץ את ההנחיה בחוזר מנכ"ל לקיים בכל בית-ספר דיונים משותפים בין הצוות החינוכי, התלמידות, התלם "אז איפה יעבור הגבולידים וההורים, ולהגיע להחלטה משותפת בדבר תקנון הלבוש, וזאת בהתאמה לערכים תרבותיים וחברתיים של רוב באי בית-הספר.
2. למנהלי ומנהלות בתי הספר, לקבוע באומץ כי אין כל דבר מיני ברגליים חשופות של תלמידות, ולהשקיע את המאמץ החינוכי בחיזוק ערכים של כבוד בין אדם לאדם ולא בפרקטיקות של דיכוי.

תודעה

3. לקבוע כי ילדות הן ילדות וזכותן להתלבש בנוחות מירבית, במיוחד בחודשי הקיץ הלוהטים. אנו סבורות כי התקנון צריך לאפשר לנערות ולנערים להגיע במכנסיים קצרים, מבלי להגדיר בסנטימטרים את אורכם או את מרחקם מהברכיים, ובכך לחסוך את המאבק היומיומי בכניסה לבית הספר.
4. להפסיק לאלתר את טקס מדידת אורך המכנסיים, המבזה ומשפיל את התלמידות והתלמידים כמו גם את המורים הנאלצים לבצעו.
5. לחדד בחוזר מנכ"ל כי תקנון הלבוש צריך לכלול כללים שווים ואכיפה שוויונית כלפי תלמידות ותלמידים.
6. למשרד החינוך לפתוח קו לדיווחים ותלונות אודות אכיפה בלתי סבירה או לא שוויונית, ולטפל בהם מיידית, בדגש על בתי-ספר שפעלו בניגוד לחוזר מנכ"ל ושלחו הביתה נערות שהגיעו לבושות במכנסיים קצרים.
7. למשרד החינוך ליזום פנייה רשמית לרשתות האופנה לייצר ולמכור במחיר שווה לכל נפש, מכנסיים קצרים אופנתיים, העומדים בדרישות תקנוני הלבוש השונים.

בכבוד רב,

אדוה ברקוביץ'-רומנו

עו"ד ענבל רובינשטיין

מנכל"ית עמותת תודעה

יו"ר עמותת תודעה